

שהוא בבית אחד, והמת בבית אחר, לא — אינו פטור.

ורמינהי סתירה לכך ממה ששינונו בברייתא: מי שמתו מוטל לפניו, אוכל בבית אחר, כי אם יאכל לפניו יראה כלועג לרש⁽¹¹⁾.

ואם אין לו בית אחר לאכול בו, אוכל בבית חברו. ואם אין לו בית חברו, כגון שגר בין גויים, עושה מחיצה בינו למת ואוכל. ואם אין לו דבר לעשות מחיצה — מחזיר פניו ואוכל.

ואינו מיסב ואוכל כדרך המסובים בחשיבות במטה על צדו השמאלית.

ואינו אוכל בשר, ואינו שותה יין⁽¹²⁾. ואינו מברך⁽¹³⁾, אינו חייב לברך ברכת המוציא, אבל אם רוצה מותר לו לברך⁽¹⁴⁾. ואינו מזמן, אינו צריך לברך ברכת המזון.

ואין מברכין עליו, אין צריך שיברכו לו יח-א אחרים ברכת הלחם⁽¹⁾.

ואין מזמנין עליו, אין מצטרף עם עוד שנים לזימן.

וביאר שמצוות נחום אכלים היא המשך מצות הקבורה, ונמצא שהיא קדמה למצוות ק"ש ופטורת את המלויים מחובת קריאה.

ובפמ"ג [עב א"א ד] תמה לדעת הרמב"ם [אבל יד א] שניחום הוא מצוה מדברי סופרים, איך יפטר ממצוה דאורייתא ע"י שהחל בדרכו, וביאר שיש בה משום "ואהבת לרעך כמוך". וראה רבינו יונה [יא ב בדפי הרי"ף ד"ה קברו].

11. דעת הש"ך [יו"ד שמא א] שגם אדם אחר שאינו אבל לא יאכל בפני המת, משום לועג לרש. אך הט"ז נקט שרק האונן שחייב בקבורתו, נחשבת אכילתו כזלזול משום שאינו מתעסק בקבורתו, אך לשאר אדם מותר. וראה פתחי תשובה שם, ובסמוך נרחיב.

12. רבינו יונה ביאר שאע"פ שבעיקר האבלות [אחר הקבורה] מותר בבשר ויין, החמירו באונן שמוטל עליו לקברו, שלא ימשך אחר תענוגיו ויתעצל בקבורתו.

ותוס' הביאו שר"ת סבר שאם אחרים מתעסקים בו, האונן מותר בבשר ויין, ונחלק עליו הרא"ש שא"כ לא ינהוג אנינות אלא בבנים ולא באח ואב, אלא כל המתאבל עליו חייב בדיני אונן.

והט"ז [עא א] נקט שנחלקו בטעמי הירושלמי, אם איסורי אנינות משום כבוד המת, או רק כדי שיתעסק בו. וראה בפמ"ג וראש יוסף שאם יש לו מתעסקין חייב לברך מספק.

13. בשו"ת מנחת שלמה [ח"א יח] כתב שיכול לאכול כמה שירצה ואינו נחשב כנהנה מעוה"ז בלא ברכה, כי עיקר חיוב ברכת הנהנין היא משום שתקנו חז"ל להודות לפני שאוכל, וחזקו את החיוב להקדים ברכה לאכילה שלא יחשב כגזול, אך אונן שאינו חייב בברכה אינו נאסר באכילה כי אין האיסור בעצם ההנאה, אלא רק מכח החיוב לברך.

ואף שבספק ברכה אסור לאכול, ואין אומרים ספק ברכות להקל לענין זה, [מהרש"א בח"א לה א] היינו משום שספק באיזו ברכה התחייב, אך על אונן לא חל חיוב כלל. וראה להלן [כ א הערה 37].

14. זו דעת רש"י, ותוס' חלקו וכתבו שאינו רשאי לברך משום כבוד המת, או כדי שיתעסק בקבורתו, וכנ"ל הערה 3. וראה להלן [יט א בהערות]

1. כך פירש רש"י, והר"ש [דמאי א ד] תמה, אם